

PER A LA PROMOCIÓ DE LA CUSTÒDIA DEL TERRITORI A CATALUNYA

PLA DE TREBALL DE LEGISLATURA 2011-2014 DGPA-XCT

NOVEMBRE DE 2011

En conveni entre:

 Generalitat de Catalunya
Departament de Territori
i Sostenibilitat

 xct
xarxa de custòdia del territori

ÍNDEX

PER A LA PROMOCIÓ DE LA CUSTÒDIA DEL TERRITORI A CATALUNYA

PLA DE TREBALL DE LEGISLATURA 2011-2014 DGPA - XCT

PER A LA PROMOCIÓ DE LA CUSTÒDIA DEL TERRITORI A CATALUNYA

Coordinació: Direcció General de Polítiques Ambientals -
Departament de Territori i Sostenibilitat i Xarxa de Custòdia del Territori.

Foto portada: Pantà de Garet, on el Centre d'Estudis dels Rius Mediterranis - Museu Industrial del Ter (CERM - MIT) hi té un acord de custòdia signat des de l'any 2007 amb el propietari i gestor de la finca.
(Imatge de la Generalitat de Catalunya).

Foto contraportada: Congost de Terradets, on l'Estació Biològica del Pallars Jussà hi té signat varis acords de custòdia
(Imatge cedida per l'Estació Biològica del Pallars Jussà).

Resta de fotos del document: fan referència a diferents espais en custòdia de Catalunya
(Imatges de la Xarxa de Custòdia del Territori).

Maquetació: www.pixelblanc.net

Document de difusió electrònica i edició impresa limitada en paper reciclat.

El podeu descarregar a: <http://www.custodiaterritori.org/ca/cdr>
I també a la secció de medi ambient del web de la Generalitat de Catalunya.

Citació recomanada:

Generalitat de Catalunya. 2011. Per a la promoció de la custòdia del territori a Catalunya.
Pla de treball de legislatura 2011-2014 DGPA - XCT . 16 pp.

1. Introducció: Una estratègia innovadora per a la conservació del territori i de la seva biodiversitat es consolida a Catalunya	5
2. Antecedents	6
3. Finalitat i accions operatives del Pla de Treball de Legislatura	7
4. Presentació de les Accions Operatives	8
5. Previsió econòmica	13
6. Llistat d'acrònims	14

1. INTRODUCCIÓ

Una estratègia innovadora per a la conservació del territori i de la seva biodiversitat es consolida a Catalunya

La Novena Legislatura de la Generalitat de Catalunya s'inscriu en un context de canvis importants. En aquest nou escenari, tanmateix, l'objectiu de promoció de la custòdia del territori a Catalunya continua. No obstant, la situació econòmica porta a replantejar tant l'actuació com el seu marc institucional. És una oportunitat per a situar la custòdia del territori com una estratègia innovadora, basada en la col·laboració de tots els actors de la societat, i capaç d'aportar solucions consensuades al repte de la conservació de l'entorn natural i de la seva biodiversitat.

Promoure el desenvolupament i la institucionalització de la custòdia del territori, en el context de la conservació de la biodiversitat, és una d'aquestes solucions de futur. La custòdia es defineix com una eina de gestió del territori que té com a objectiu implicar els propietaris i usuaris d'aquest en la conservació i el bon ús dels valors i els recursos naturals, culturals i paisatgístics. És un mètode de treball eficaç i democràtic que es fonamenta en dos principis claus:

- Una aproximació transversal a la gestió i a la conservació del medi i el patrimoni natural.
- Una participació directa de la societat civil en les polítiques públiques i l'acció sobre el territori per a la conservació de la biodiversitat.

En aquest context, el Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya, a través de la Direcció General de Polítiques Ambientals (DGPA), i la Xarxa de Custòdia del Territori (xct) tenen la voluntat d'impulsar conjuntament el desenvolupament i la institucionalització de la custòdia al nostre país, en el marc de la funció de promoció de la custòdia del territori a Catalunya que té encomanada la DGPA ⁽¹⁾.

Aquesta col·laboració vol donar continuïtat a les accions empreses conjuntament en el passat i donar-li un nou impuls a través d'un Pla de Treball de Legislatura, que pretén posar en marxa una estratègia innovadora per a la conservació del nostre entorn i de la seva biodiversitat basada en la promoció de la custòdia del territori.

Lluís Recoder i Miralles

Conseller de Territori i Sostenibilitat

Montserrat Barniol

Presidenta de la Xarxa de Custòdia del Territori

¹ Article 119.1.n del Decret 342/2011, de 17 de maig, de reestructuració del Departament de Territori i Sostenibilitat.

2. ANTECEDENTS

Aquest Pla de Treball de Legislatura sorgeix de la voluntat de donar més força al **treball que ja mantenen conjuntament** la Generalitat de Catalunya i la xct per impulsar la custòdia del territori.

Els **principals antecedents** d'aquesta col·laboració són:

- **Participació** del Conseller de Medi Ambient Ramon Espadaler en l'acte de **constitució de la xct**, 6 de març de 2003.
- Incorporació del **Departament de Medi Ambient i Habitatge** de la Generalitat de Catalunya com a membre de la xct, 2007.
- Col·laboració institucional Gencat - xct mitjançant la signatura de **2 Convenis marc** per a l'impuls de la custòdia del territori a Catalunya, 2003-2006 i 2007-2011.
- Elaboració d'un **Estudi d'opcions jurídiques, fiscals i d'ajuts per a la custòdia del territori** a Catalunya pels Departaments de Justícia, i Medi Ambient i Habitatge, 2003-2005.
- Participació dels Consellers de Medi Ambient i Habitatge Salvador Milà (2005, Cassà de la Selva) i Francesc Baltasar (2009, Lluçà) a les **Reunions de la XCT**.
- Creació de la **Comissió per al Desenvolupament de la Custòdia del Territori a Catalunya**, 2008.
- Desenvolupament d'un **Programa d'ajuts** per a tècnics de custòdia, 2009-2011.
- Treballs d'elaboració de l'**Avantprojecte de Llei de la Biodiversitat i el Patrimoni Natural de Catalunya**².

² Grau, S. 2010. La nova Llei de biodiversitat i el patrimoni natural de Catalunya. Medi Ambient, Tecnologia i Cultura, 47: 76-85.

3. FINALITAT I ACCIONS OPERATIVES DEL PLA DE TREBALL DE LEGISLATURA

En aquest nou marc estratègic, el Departament de Territori i Sostenibilitat i la xct volen seguir treballant per a la promoció i la consolidació de les polítiques a favor de la biodiversitat i del patrimoni natural, mitjançant la promoció de la custòdia del territori com a eina central de col·laboració.

Per donar resposta a aquesta finalitat, el **Pla de Treball de Legislatura DGPA-xct** vol donar compliment a **9 Accions Operatives**:

AO.1. Establiment d'un **conveni marc estructural** de col·laboració i finançament entre el DTES i la xct.

AO.2. Posada en marxa de la **segona fase de la Comissió per al Desenvolupament de la Custòdia del Territori a Catalunya** (CDCT).

AO.3. Elaboració d'un **programa de desenvolupament de mesures fiscals i econòmiques** de la custòdia del territori a Catalunya.

AO.4. Definició de la **línia d'ajuts** del Departament de Territori i Sostenibilitat **per a tècnics de custòdia del territori**.

AO.5. **Desplegament del projecte LIFE + "LANDLIFE: Impulsar la custòdia del territori com a eina de conservació en l'arc mediterrani occidental: un pla de comunicació i formació"**.

AO.6. Organització d'**actes institucionals conjunts**.

AO.7. Execució d'**accions marc de promoció** de la custòdia del territori a Catalunya.

AO.8. Contribució a l'elaboració de la **Llei de la Biodiversitat i el Patrimoni Natural** en matèria de custòdia del territori.

AO.9. Col·laboració en la **identificació de possibles acords de custòdia** en finques propietat del Departament de Territori i Sostenibilitat.

4. PRESENTACIÓ DE LES ACCIONS OPERATIVES

A continuació es descriuen les diferents accions operatives d'aquest Pla de Treball de Legislatura, i s'indica la previsió d'execució temporal.

AO.1. Establiment d'un Conveni marc estructural de col·laboració i finançament entre el DTES i la xct

Des del 2003 la relació entre la xct i la Generalitat de Catalunya s'emmarca en un Conveni marc de col·laboració plurianual. Aquest conveni, renovat el 2007 per 5 anys, té per objecte la consolidació de la custòdia del territori a Catalunya i aporta suport a les accions empreses per la xct. L'objectiu pel 2011-14 no només és que aquest conveni marc sigui una font de suport institucional i tècnic a l'activitat regular i a iniciatives específiques de promoció de la custòdia del territori, sinó que també inclogui un marc estable plurianual de finançament per a la xct.

Aquesta acció és clau en la fase inicial d'aquest Pla de Treball de Legislatura, i posteriorment comportarà un seguiment regular durant tota la seva durada.

AO.2. Posada en marxa de la segona fase de la Comissió per al Desenvolupament de la Custòdia del Territori a Catalunya (CDCT)

Creada el 2008 a iniciativa conjunta del Departament de Medi Ambient i Habitatge i de la xct, la Comissió per al Desenvolupament de la Custòdia a Catalunya té per objecte impulsar actuacions d'ordre institucional que permetin la concreció i establiment de mesures de foment de la custòdia del territori a Catalunya. Després de diverses reunions, el 2010 es van pactar 37 recomanacions específiques³. L'objectiu que es planteja per a la segona fase de la Comissió és donar-li continuïtat, incidint de manera prioritària en les més rellevants.

Aquesta acció preveu la constitució de la segona època de la CDCT a l'inici del Pla, i un treball continuat per al desenvolupament de les recomanacions al llarg de tota la legislatura.

En la CDCT es preveu la participació dels següents Departaments de la Generalitat:

- Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural
- Economia i Coneixement
- Governació i Relacions Institucionals
- Justícia
- Presidència
- Territori i Sostenibilitat

³ Generalitat de Catalunya. 2010. Reforçar la custòdia del territori per millorar la biodiversitat: Document de conclusions 2010 de la Comissió per al Desenvolupament de la Custòdia del Territori a Catalunya. 24 pp. <http://bit.ly/uGBxUA>

Aquest Pla de Treball es centrarà de manera prioritària en 12 de les 37 (32%) recomanacions de la CDCT⁴ recollides al quadre que segueix. Operativament aquest treball s'orientarà a través d'aquestes accions principals:

- Constitució de la Segona època de la CDCT.
- Encaix de la custòdia del territori en el dret civil (contractes, drets reals i altres mecanismes).
- Sistema d'homologació dels acords i registre d'entitats de custòdia del territori.
- Encaix legal de les figures d'entitat pública i entitat privada no lucrativa de custòdia del territori.
- Desenvolupament local i participació dels municipis en la custòdia del territori.
- Desenvolupament de la figura d'entitat de custòdia gestora de terrenys i espais naturals de titularitat pública (vinculat a l'AO.9).

Recomanacions de la CDCT prioritzades en aquest Pla de treball:

- Recomanació 1. Custòdia i contractes civils rellevants.
- Recomanacions 6 i 7 (conjuntes). Sistema d'homologació dels acords de custòdia i durada mínima.
- Recomanació 11. Entitat de custòdia gestora de terrenys i espais naturals de titularitat pública.
- Recomanació 14. Incorporació de la figura d'entitat de custòdia a la Llei de Biodiversitat i Patrimoni Natural (LBPN), i encaix de les figures d'entitat pública i privada de custòdia.
- Recomanació 15. Registre d'entitats de custòdia a la LBPN.
- Recomanació 17. Estudi i desenvolupament de mecanismes diversificats per al finançament de la custòdia del territori.
- Recomanacions 18 i 22 (conjuntes). Instruments fiscals i econòmics per a la custòdia del territori. Fons d'inversió verda.
- Recomanacions 23 i 24 (conjuntes). Funció dels ens locals com a entitats de custòdia. Delegació de competències i altres formes de participació en la gestió del medi natural per a les administracions locals.
- Recomanació 33. Presència d'organitzacions de custòdia del territori en òrgans consultius i de participació del Govern català.

⁴ Veure nota anterior.

AO.3. Elaboració d'un programa de desenvolupament de mesures fiscals i econòmiques de la custòdia del territori a Catalunya

Els propietaris i usuaris de finques són agents clau per al desenvolupament de la custòdia del territori a Catalunya, al costat de les entitats de custòdia que els donen suport. Aquests actors necessiten una fiscalitat positiva, i instruments econòmics que siguin un incentiu per a desenvolupar acords innovadors de custòdia del territori. L'objectiu d'aquesta acció és elaborar un sistema fiscal i econòmic positiu que signifiqui un impuls definitiu a la custòdia del territori com a eina per a la conservació de la biodiversitat i del patrimoni natural de Catalunya.

Aquesta acció es relaciona amb la Recomanació 22 de la CDCT mencionada en l'AO2, anterior, i té entitat pròpia per la seva importància i prioritat estratègica.

Es preveu una fase de definició de la proposta de programa durant el primer any del Pla de treball, i un procés d'integració a les polítiques públiques durant la resta de legislatura.

AO.4. Definició de la línia d'ajuts del Departament de Territori i Sostenibilitat per a tècnics de custòdia del territori

El maig del 2009, el Departament de Medi Ambient i Habitatge va definir una línia d'ajuts triennals per subvencionar programes de custòdia a partir de la contractació de tècnics a les entitats de custòdia. Aquest programa, que finalitza el 2011, ha permès dinamitzar 11 entitats de custòdia i desenvolupar més d'una cinquantena de nous acords de custòdia entre totes aquestes entitats. L'objectiu d'aquesta acció és donar-hi continuïtat a través d'un nou programa d'ajuts a entitats de custòdia per part del Departament de Territori i Sostenibilitat, que també reforci els aspectes exitosos i millori la convocatòria actual.

Es preveu definir i convocar aquesta línia d'ajuts en l'annualitat de 2012.

AO.5. Desplegament del projecte LIFE + "LANDLIFE: Impulsar la custòdia del territori com a eina de conservació en l'arc mediterrani occidental: un pla de comunicació i formació"

El juny de 2011, la Comissió Europea va atorgar a la xct un ajut LIFE+ d'Informació i Comunicació per el projecte LANDLIFE. Donat el seu abast, aquest projecte de promoció de la custòdia del territori a Europa, s'incorporarà a aquest Pla amb entitat pròpia. La DGPA participarà en aspectes de projecció internacional de l'actuació catalana en custòdia del territori, com per exemple, l'organització de la Setmana Europea de la Custòdia del Territori, 3 seminaris regionals de custòdia del territori a les zones d'actuació del projecte (Catalunya, Llenguadoc-Rosselló i Llombardia), i la celebració d'un congrés europeu de custòdia del territori a Catalunya, coincidint amb la finalització del projecte LANDLIFE.

AO.6. Organització d'actes institucionals conjunts

Entre les activitats regulars de la xct hi ha l'organització d'actes específics per a formar i informar el conjunt dels agents implicats i els ciutadans en general sobre la custòdia del territori. En aquesta acció s'inclouen aquells actes de major transcendència social i institucional, on es buscarà visualitzar l'aliança públic-privada existent a Catalunya entre la DGPA, la xct i altres agents socials i institucionals en la promoció de la custòdia.

Aquesta acció recull diversos actes puntuals que es celebraran al llarg del calendari del Pla de treball.

Entre les activitats previstes s'hi inclourà:

- Setmana de la custòdia del territori, 5ena i 6ena edició.
- Reunió de la Xarxa de Custòdia del Territori, 7ena i 8ena edició.

AO.7. Execució d'accions marc de promoció de la custòdia del territori a Catalunya

Des de la seva creació, la xct duu a terme un programa anual d'accions regulars per a la promoció de la custòdia, que rep el suport econòmic de la Generalitat de Catalunya. En aquesta iniciativa es recullen totes les activitats que la xct porta a terme en el marc del seu programa anual, i que no s'han recollit anteriorment, per tal de quedar incloses en aquest Pla de Legislatura.

Les diferents activitats tindran lloc de manera continuada al llarg de tot el Pla.

Les activitats d'aquesta acció es definiran anualment d'acord amb els objectius anuals de la xct incloent per exemple:

- Formació i capacitació de les entitats de custòdia
- Estratègia de Reforçament i aliança de les entitats de custòdia del territori Erxct
- Programa d'impuls de la CT (relació amb agents socials, grups de treball, administració local...)
- Pla de comunicació de la custòdia del territori
- Programa de relacions estatals i internacionals en la custòdia del territori

AO.8. Contribució a l'elaboració de la Llei de la Biodiversitat i el Patrimoni Natural en matèria de custòdia del territori

En aquesta acció s'inclou la contribució tècnica i institucional de la xct en el procés d'elaboració de la Llei de la Biodiversitat i el Patrimoni Natural, donada la rellevància que tindrà en els aspectes referents a la custòdia del territori.

Aquesta acció es relaciona amb l'AO2, i té entitat pròpia per destacar la importància del procés d'elaboració de la nova Llei.

AO.9. Col·laboració en la identificació de possibles acords de custòdia en finques propietat del Departament de Territori i Sostenibilitat

EL DTES i els seus organismes vinculats, mantenen la propietat d'un nombre important de finques rurals i periurbanes amb valor natural i paisatgístic, en les quals es podrien desenvolupar iniciatives de custòdia del territori. Això permetria traslladar a l'àmbit català l'esperit de la Llei Estatal de Biodiversitat i Patrimoni Natural referent a acords de cessió total o parcial de la gestió de terrenys en espais naturals de titularitat de l'Estat a entitats de custòdia⁵. Aquesta AO obrirà un espai important per a les aliances público-privades per a la conservació i la custòdia i pot dinamitzar també l'acció de propietaris privats en d'altres indrets d'interès.

La xct i el DTES es coordinaran per tal de portar a terme aquesta identificació de possibles acords de custòdia i facilitaran les negociacions amb les entitats de custòdia que puguin portar a terme aquest acords, així com les accions posteriors de difusió dels mateixos.

⁵ Article 72.2 Promoció de la custòdia del territori, Llei Estatal 42/2007, de 13 de desembre, del Patrimoni Natural i de la Biodiversitat.

5. PREVISIÓ ECONÒMICA

A continuació es presenten els imports anuals que el DTES destinarà a aquest **Pla de Treball de Legislatura**, d'acord amb les disponibilitats pressupostàries, a través del conveni de col·laboració amb la Xarxa de Custòdia del Territori i a través de la despesa pròpia.

2011		2012		2013		2014		TOTAL		
xct	DGPA	xct	DGPA	xct	DGPA	xct	DGPA	xct	DGPA	
95.000	-	200.000	190.000	200.000	300.000	200.000	300.000	695.000	790.000	1.485.000

Imports en Euros (€)

6. LLISTAT D'ACRÒNIMS

ACT = Acords de Custòdia del Territori

AO = Accions Operatives

CDCT = Comissió per al Desenvolupament de la Custòdia del Territori a Catalunya

CdT = Custòdia del Territori

DGPA = Direcció General de Polítiques Ambientals

DMAH = Departament de Medi Ambient i Habitatge

DTES = Departament de Territori i Sostenibilitat

ECT = Entitats de Custòdia del Territori

LBPN = Llei de la Biodiversitat i el Patrimoni Natural

PTL = Pla de Treball de Legislatura

xct = Xarxa de Custòdia del Territori

En conveni entre:

PLA DE TREBALL DE LEGISLATURA 2011-2014 DGPA-XCT

NOVEMBRE DE 2011